

متن پیاده سازی شده

بسم الله الرحمن الرحيم

مستحضرید که یک تنمه ای از بحث ظواهر قرآن باقی مانده است؛ یک بحث کوتاهی در مورد محکم و متشابه باید بکنیم و بحث را پایان بدهیم؛ می دانید که محکم یعنی قطعی الدلاله و متشابه یعنی غیر قطعی الدلاله... . مرحوم آخوند فرمود: متشابه یعنی مبهم و ایشان به اخباری فرمود مگر ما می خواهیم به مبهمات رجوع کنیم که شما برای ما به این آیه استدلال می کنید؟!

استاد علیدوست: به نظر می رسد این برداشت (اخباری ها) از آیه، خلاف عقل و حکمت است خلاف خود همین آیات است؛ اولاً: این آیه قرآن را به محکم و متشابه تقسیم می کند، اما از کجا معلوم که آیه تقسیم عرضی است؟ چه بسا تقسیم طولی باشد. مراد از تاویل در آیه ترجمه و تفسیر نیست بلکه تاویل از ماده اول به معنای سرانجام و رجوع است؛ آیات متشابه، آیاتی هستند که تجسد و تحقق و عینیت یافتن خارجی آنها در انحصار خداوند و راسخون فی العلم است.

مثلاً آیه داریم (من یرتد عن دینه فسوف یاتی الله بقوم یحبوه و...) این آیه یک ترجمه و تفسیری دارد که کاملاً روشن است و این آیه از محکومات قرآن است؛ اما این آیه یک تاویل و یک عینیت پیدا کردن خارجی هم دارد ؛ حال اینکه مصداق این آیه ایرانی ها هستند و... این جزء تاویل آیه به شمار می آید.

آیه دیگر: (و نرید ان من علی الذین استضعفوا فی الارض و نجعلهم...) تجسد خارجی این آیه چه کسانی هستند؟ این را تاویل گویند.

مرحوم علامه طباطبائی رحمه الله این تاویلات را پیدا کرده است و در تفسیر شریفش آورده است. در داستان حضرت یوسف می فرماید: هذا تاویل رویای... مراد تجسد خارجی است نه ترجمه و تفسیر. تاویل به معنایی رجوع و تحقق پیدا کردن است. نکته: با توضیحاتی که عرض شد معلوم شد که ممکن است آیه ای متشابه باشد اما ظاهری قابل استناد داشته باشد؛ بله می شود گفت برخی آیات تاویل دارد و برخی تاویل ندارد آیات ارث، تاویل ندارد... اما برخی آیات مثل (انما ولیکم الله و رسوله و الذین آمنوا...) این آیه تاویل دارد یک عینیت خارجی دارد.

اینکه در روایت فرمود: الحقائق للانبیاء یعنی کسی که به تاویل آیات واقف است؛ ممکن است مراد از انبیاء صاحبان خبر باشد نه انبیاء اصطلاحی.

استاد علیدوست: این پرونده را مختومه تلقی نکنید بلکه در مورد این بحث تتبع بکنید. ما آیه ی (ید الله فوق ایدیهیم) را ظاهر می دانیم اما ظاهر به واسطه قرینه حافه عقلیه که دلالت می کند خداوند مجسم نیست و این آیه به حسب خودش ظاهری دارد. استاد محترم: دوستان ما پرونده این بحث را در اینجا می بندیم و این بحث را پایان یافته تلقی می کنیم گرچه معتقدیم به برخی مباحث باید مستقلاً پرداخته شود.

بحث بعدی: بحث حجیت قول لغوی است که بسیار بحث حساس و موثری است؛ مرحوم آخوند در کفایه 8 خطی مقدمه برای این بحث دارد که شایسته است به آن پرداخته شود؛ ما هم یک یا دو جلسه به آن خواهیم پرداخت.

الحمد لله رب العالمین